

23 november 2017

LANGER THUIS WONEN VRAAG BETERE INFORMATIEVOORZIENING EN MEER REGIE GEMEENTE

Mensen met een ernstige beperking willen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. De gemeente Utrecht biedt veel ondersteuning en voorzieningen die dit mogelijk maken, maar het aanbod is nog niet toereikend concludeert de rekenkamer Utrecht. Er wordt een te groot beroep gedaan op de eigen kracht en zelfredzaamheid. Bovendien voelen veel mantelzorgers zich (te) zwaar belast. Uit onderzoek blijkt dat vooral informatievoorziening aan inwoners met een ernstige beperking, ondersteuning van mantelzorgers en de toegankelijkheid van bestaande wegen en gebouwen voor mensen met een lichamelijke beperking nog onvoldoende zijn. De Utrechtse rekenkamer vindt daarom dat de gemeente stevig de regie moet voeren en de informatievoorziening aan deze inwoners moet verbeteren. In iedere wijk zou een centraal punt moeten zijn waar inwoners en mantelzorgers met al hun vragen terecht kunnen.

In Utrecht wonen 30.000 mensen met een ernstige beperking. Door bevolkingsgroei en vergrijzing zal dit aantal fors stijgen. De gemeente moet meer inspelen op de gevolgen daarvan, vooral voor de woningmarkt en de inrichting van de openbare ruimte.

Informatievoorziening en regie

Gemeente, zorgverzekeraars en het zorgkantoor zijn verantwoordelijk voor een deel van de zorg en ondersteuning die door verschillende organisaties worden geleverd. Een kwart van de Utrechtse inwoners met een ernstige beperking en hun mantelzorgers weet daardoor niet goed waar zij terecht kunnen voor hulp. Meer dan de helft van de mantelzorgers heeft behoefte aan meer informatie over voorzieningen. Ook is behoefte aan meer informatie over de ondersteuning die mantelzorgers kunnen krijgen. De zorg is op wijkniveau georganiseerd. Hierbij kan aansluiting worden gezocht voor verbetering van de informatievoorziening, zodat inwoners alle informatie op een plek kunnen vinden.

Ondersteuning van mantelzorgers

Mensen met een ernstige beperking krijgen vaak hulp van mensen uit hun eigen omgeving: de partner, een familielid en soms ook burens of vrienden. Deze mantelzorgers helpen veelal gedurende een lange periode en een groot aantal uren per week. Zij zijn een onmisbare steunpilaar. Een groot deel van de mantelzorgers voelt zich zwaar belast en maakt zich zorgen of zij dit in de toekomst wel volhouden. De rekenkamer vindt dit zorgelijk en beveelt de gemeente aan na te gaan hoe mantelzorgers beter ondersteund kunnen worden. Er is met name behoefte aan meer financiële, proactieve en praktische ondersteuning.

Toegankelijkheid van wegen en gebouwen

Ook wijst de rekenkamer op de noodzaak de toegankelijkheid van bestaande wegen en gebouwen te verbeteren. Er is veel aandacht voor toegankelijkheid bij nieuwbouw, herinrichting en renovaties, maar veel knelpunten bij bestaande wegen en gebouwen worden niet aangepakt, zoals het ontbreken van afritjes, ongelijke bestrating, obstakels op het voetpad, trappetjes bij de toegang tot gebouwen en het ontbreken van een invalidentoilet.

Wet maatschappelijke ondersteuning

In 2015 heeft de gemeente extra taken gekregen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. De toelatingscriteria voor zorg in een instelling zoals bejaardenhuis, GGZ-instelling of instelling voor gehandicaptenzorg, zijn strenger geworden. Daardoor blijven mensen met een ernstige beperking langer zelfstandig thuis wonen. Dit heeft niet alleen gevolgen voor deze mensen zelf, maar ook voor hun mantelzorgers. De rekenkamer heeft hun ervaringen in kaart gebracht in het rapport *Langer zelfstandig thuis wonen met ernstige beperkingen*. De rekenkamer informeert de Utrechtse gemeenteraad over dit rapport op de openbare raadsinformatiebijeenkomst van 30 november 2017.

Noot voor de redactie:

De rekenkamer interviewde 69 inwoners met een ernstige beperking. De meesten van hen werden thuis bezocht. Ook interviewde de rekenkamer 44 mantelzorgers van inwoners met een ernstige beperking, en zij sprak met 3 groepen ouderen en mantelzorgers met een migratieachtergrond. Ook interviewde zij medewerkers van de betrokken organisatieonderdelen van de gemeente en van externe organisaties. In juni organiseerde de rekenkamer vier groeps gesprekken met medewerkers van maatschappelijke organisaties en de gemeente. Daarin werden zij uitgenodigd te reageren op de voorlopige uitkomsten van de interviews en mee te denken over verbetermogelijkheden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Sylvia van Leeuwen, projectleider van het onderzoek, tel. 030-2862104 / 06-12248254 of met Gerth Molenaar, secretaris van de rekenkamer, tel. 030-2861391 / 06-49754300.

Voor het rapport en meer informatie over de Rekenkamer Utrecht: www.rekenkamer.utrecht.nl. U kunt desgewenst gebruik maken van de figuren uit het rapport (format JPG beschikbaar), mits met bronvermelding Rekenkamer Utrecht, 2017. Deze kunnen worden aangevraagd via rekenkamer@utrecht.nl.

De volgende documenten zijn als PDF beschikbaar op de website van de rekenkamer:

- ◆ Het bestuurlijke rapport met daarin een overzicht van de belangrijkste bevindingen, de conclusies en de aanbevelingen
- ◆ Het volledige rapport, inclusief het onderbouwende feitenrapport
- ◆ Tabellenboeken met de uitkomsten van de interviews met inwoners met een ernstige beperking en mantelzorgers
- ◆ Een flyer met beknopte publieksinformatie over dit onderzoek